

EEN THUIS VOOR DE 'ZINGENDE NONNEN'

Op kussens in mijn woonkamer nestelen zich Tibetaanse vrouwen. Het zestal kwettert als een zwerm vogels. Terwijl buiten een onweer over trekt, klinkt af en toe een bevrijdende lach. De donderslagen lijken mijn logees te ontgaan. Ik kijk de kring rond en tel: twaalf, elf, twaalf, vijftien, twaalf en negen jaar. Totaal zaten deze voormalige politieke gevangenen meer dan zeventig jaar vast in de beruchte Drapchi-gevangenis in Lhasa.

Ze staan bekend als de 'zingende nonnen'. Ze zien elkaar voor het eerst na hun vertrek uit Tibet. Phuntsog Nyidron woont tegenwoordig in Zwitserland en Ngawang Sangdrol leeft in Amerika. Ze werden beiden door China op het vliegtuig gezet. Gyaltzen Drolkar, Namdrol Lhamo, Lhundrub Zangmo en Rinzin Choenyi wonen in België. Slecht gekleed en met angst als bagage ontvluchtten ze Tibet. Ze werden opgepakt na een vreedzaam protest. 'Vrij Tibet' en 'Lang leve de Dalai Lama' roepen had ingrijpende gevolgen. In Drapchi wilden ze een signaal afgeven dat hun geest ondanks gevangenschap en mishandeling ongebroken was.

De stem als wapen

Ze kozen voor het wapen van de stem, geholpen door een machtig maar verboden instrument: een cassette-recorder. Sommige gevangenen werd dit luxeartikel wel toegestaan en een van hen zorgde dat dit bij de nonnen terecht kwam. Ze wilden uiten dat ze nog altijd mededogen konden ontwikkelen en vertrouwden in het leiderschap van de Dalai Lama. Hun bericht was bedoeld voor familie, zodat die de hoop niet zou opgeven. In het holst van de nacht nam het eerste groepje dissidenten liederen en gebeden op. De volgende dag verlieten ze de cel voor dwangarbeid. De recorder verdween stiekem naar een andere cel. Terwijl de gewone gedetineerden sliepen, zat het volgende viertal boven het opnameapparaat. Bewakers betrapten de heimelijke zangeressen. Eerdere opnames hadden echter hun weg naar buiten al gevonden en waren Tibet uit gesmokkeld. De autoriteiten waren niet blij met de internationale aandacht en verhoogden de straffen. Zo kreeg Phuntsog Nyidron bovenop de negen jaar nog acht jaar extra straf. Op haar negentiende vastgezet en veroordeeld tot zeventien jaar cel!

Stralen bij de Dalai Lama

Om vier uur 's nachts opper ik dat het verstandig is naar bed gaan. De volgende dag zullen ze bij een Tibet-bijeenkomst over hun ervaringen vertellen en zingen. De folteringen lieten fysieke en geestelijke sporen achter, toch zie ik dat er ruimte is voor hoop en levenslust. Dat laatste ervaar ik als ze de Dalai Lama ontmoeten tijdens zijn bezoek aan Nederland in 2009. In gevangenschap was hun geloof en het vertrouwen in hun geestelijk leider de strohalm waaraan ze zich vastklampten, nu staan ze op hun mooist gekleed te trillen als buigend riet. Wanneer de Dalai Lama binnenkomt, buigen ze diep. Ze durven hem niet aan te kijken. Hij pakt hen één voor één liefdevol bij de kin en tilt hun hoofden op. Een zaal mensen wacht op de hoofdgast, maar hij neemt de tijd, kijkt ieder in de ogen en blaast over hun hoofd als zegening. Geïnteresseerd informeert hij hoelang ze vastzaten en hoe het met hun gezondheid staat. Nadat hij doorloopt, volgt de ontlading. Ik zie stralende gezichten.

Toekomstplannen

Wanneer ik ze na hun zangoptreden naar huis breng, passeren we een levensgrote houten krokodil op springveren. Ze klimmen erop en veren uitgelaten op en neer. Als we bijna thuis zijn, gaat Gyaltzen Drolkar uitdagend lopen als model op de catwalk. De anderen krijgen buikpijn van het lachen. 's Avonds vragen ze of ik koffie heb. Ze willen wakker blijven. De volgende dag vertrekken ze immers en wanneer zullen ze elkaar weer treffen? De 'catwalker' kiepert suiker en koffie in een pan en laat de drab koken. De hele nacht blijven ze wakker en sturen mij naar bed. Waarschijnlijk hebben ze het over hun ontmoeting met hun spiritueel leider, over gedeelde ervaringen, het huidige leven en mogelijk ook over

De ontlading na het contact met de Dalai Lama. 'Wanneer ik ze na hun zangoptreden naar huis breng, passeren we een levensgrote houten krokodil. Ze klimmen erop en veren uitgelaten op en neer.'

FOTO Myra de Rooy

HART VOOR TIBET

door Myra de Rooy

De zingende nonnen:

'Wanneer de Dalai Lama binnenkomt, buigen ze diep. Ze durven hem niet aan te kijken. Hij pakt hen één voor één liefdevol bij de kin en tilt hun hoofden op'

FOTO Myra de Rooy

toekomstplannen. De voormalige nonnen keren terug naar hun woonplaatsen in de westerse wereld. Phuntsog Nyidron werden, na haar vrijlating, de politieke rechten onttrokken. Spreken met media of buitenlanders was verboden. Dag en nacht huisarrest. Terug naar een klooster was verboden. Dergelijke restricties gelden voor alle politieke gevangenen. Na vrijlating vinden ze nauwelijks werk. Gevangenis-muren zijn verruild voor onzichtbare ketens. Velen vluchten daarom naar India. Ook daar is het leven moeilijk. Velen worden ziek door het andere klimaat, verdrongen ervaringen drijven boven.

Goede opvang

Jarenlang was de gevangenis hun huis. Het is belangrijk dat ze nu een veilig onderkomen krijgen. De Tibetaanse regering in ballingschap werkt aan een oplossing. Enkele uren rijden van Dharamsala is er in Chauntra grond gekocht als uitbreiding van een bestaand vluchtelingenkamp. Daar worden woningen gebouwd voor ex-gevangenen. Sommigen zijn getraumatiseerd en de meesten hebben hulp nodig. De bedoeling is dat ze samen gaan wonen of dat hun gezin herenigd wordt. Ik had eerder Tibetaanse gevangenen als logeë en interviewde hen. Ik hoorde dingen die te gruwelijk waren om op te schrijven. Die ontberingen dragen ze mee, maar een eigen plek kan plaats bieden voor toekomstdromen. Stichting Tibet-Fonds Dolma heeft een project. De stichting zamelt geld in zodat er meer huizen gebouwd kunnen worden. De Tibetanen die gevangenzaten verdienen een eigen thuis. www.tibetfondsdolma.nl ●

